

Mega ~~mediawijs~~ werkbboek

DE SCHAAAL
— VAN —

M
U

naam

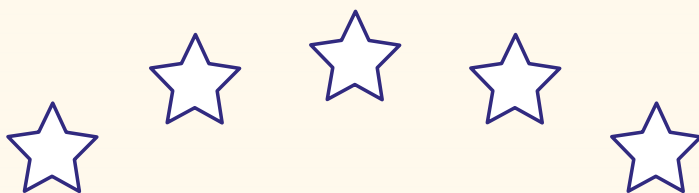
klas

Ben jij mega (media) wijs?

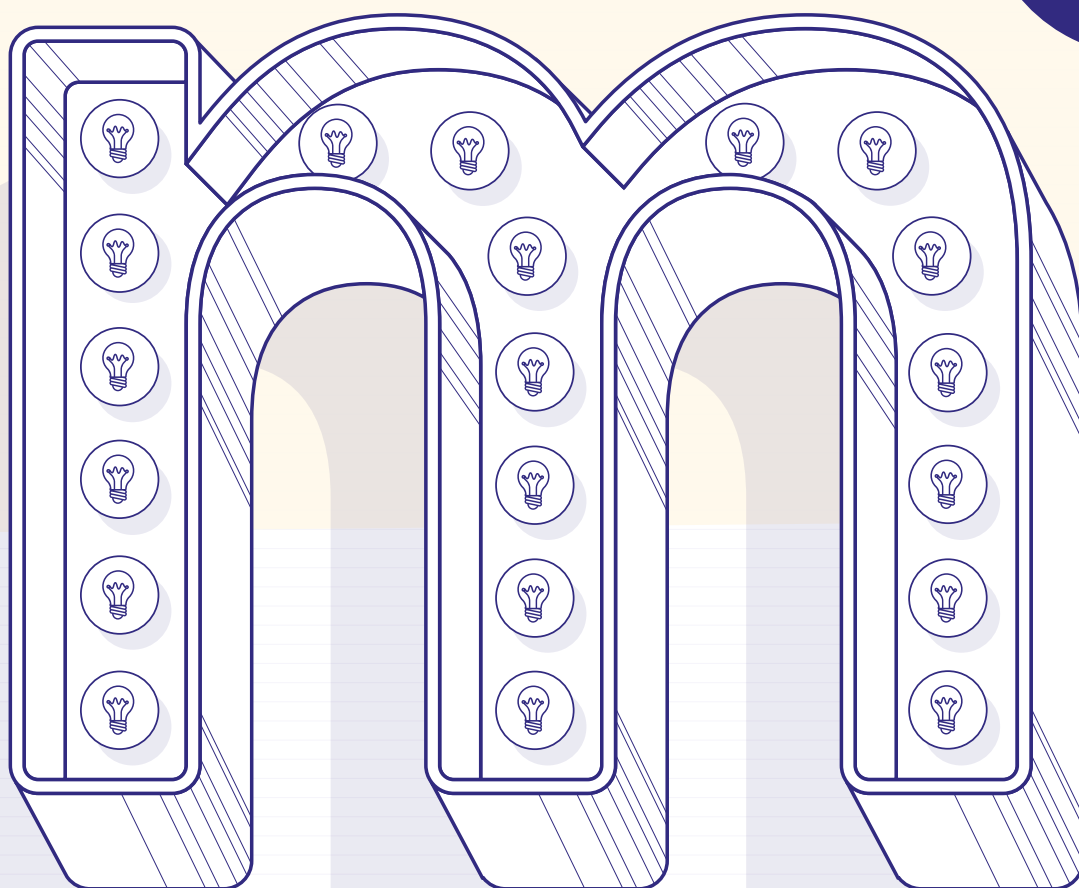
Weet jij dat een meme iets anders is dan je mémé? Dat je best een ander wachtwoord kiest dan '12345'?

En dat *idk* en *wdj* niet zomaar random typfouten zijn?

**Alles
ingekleurd?**

Jij bent
megamediawijs

Hoe werkt het?

Opdracht gedaan?
Kleur dan één lampje
van de letter M in.
Kan je alle 20 lampjes
inkleuren? Dan ben jij
mega(media)wijs!

Wil je graag uitpakken
met wat je allemaal
weet en kan?

Doe dan samen met de klas mee
met de **steropdrachten**. Vergelijk jullie
resultaten, kies er met de klas de leukste
uit en deel die met de rest van
de school.

Veel plezier!

Colofon

Het **MegaMediawijs Werkboek**
is een initiatief van Mediawijs en
Ketnet, i.k.v. **De Schaal van M.**

Inhoud

Mediawijs

Vormgeving

Uncompressed

Copywriting

Frie Van der Planken

Versie

September 2024

Voor meer info

www.deschaalvanm.be

Inhoud

#1 Dit ben ik online	4
💡 Mijn online ID	4
☆ Maak een vriendenboekje	4
💡 Zit jij al op sociale media?	5
💡 Wat vind jij?	5
#2 Dit doe ik online	6
💡 Check je digitale voetafdruk	6
💡 Privacy: wie, waar en hoe?	7
💡 Tweestapsverificatie	7
#3 Surfen op het web	8
💡 Test! Hoe surf jij op het internet?	8
#4 Influencers	10
💡 Het leven van een influencer	10
#5 Het knotsgekke internet	12
💡 Wat doet deze man?	12
💡 Pas de prompt	13
☆ Probeer het zelf	13
#6 Nepnieuws	14
💡 Spot jij phishing?	15
#7 Het internet: vroeger en nu	16
💡 Mijlpalen meegemaakt	17
#8 Games	18
💡 Gamen: flauw of fun?	18
💡 Is deze topsport iets voor jou?	19
💡 Ben jij een echte gamer?	19
#9 Filmpjes en privacy	20
☆ Maak zelf een stop-motion filmpje	20
💡 Privacy, please	21
#10 Chattaal	22
💡 Emoji-talk	22
💡 Chatpraat	23
#11 Oké of niet oké	24
💡 Hé, niet chill!	24
💡 Online pesten	25
☆ Back off, online pesters	25
#12 Digitale balans	26
💡 Ben jij digitaal in balans?	26
#13 Artificiële intelligentie	28
☆ Is een website even slim als jij?	28
#14 Super (media)wijs!	30
💡 De grote digikwis	30

Mijn online ID

Teken hier je avatar.

Een ander woord voor je profielnaam.

Mijn nickname

Dit zou ik nooit online zetten

Mijn naam / Mijn adres / Mijn telefoonnummer
Mijn hobby's / Waar ik naar school ga
Mijn wachtwoord / Mijn leeftijd

Het ene of het andere

(ja, kiezen moet!)

Online knuffelen / Offline knuffelen
Filter / Geen filter
Chatten / Praten
WhatsApp / Messenger
Netflix / YouTube
Instagram / Snapchat

Mijn favoriete

Instagrammer

YouTuber

Hoe sterk is jouw wachtwoord?

/10

Mijn favoriete emoji

Maak je eigen vriendenboekje!

Download en print deze pagina en maak zo je eigen vriendenboekje. Scan de QR-code of surf naar: www.deschaalvanm.be/werkboek3

Zit jij op sociale media?

- ☐ Ja, ik zit al op
 - ☐ Instagram
 - ☐ Facebook
 - ☐ Snapchat
 - ☐ TikTok
 - ☐ YouTube
 - ☐ WhatsApp
 - ☐ Discord
- ☐ Nee, ik wil echt graag, maar mag nog niet van mijn ouders. #nieteerlijk
- ☐ Nee, ik wacht wel tot ik oud genoeg ben.
- ☐ Bwa, eigenlijk interesseert dat mij allemaal niet zo.

Wat vind jij?

Wat zijn goede redenen om een account te hebben op sociale media als je jonger bent dan 13 jaar?

Waarom wel?

- ☐ Iedereen doet het, dus waarom niet?
- ☐ Euh, waarom heb je anders een smartphone?
- ☐ Je kan na school nog contact houden met je vrienden.
- ☐ Je kan supersnel beroemd worden.
- ☐
- ☐
- ☐

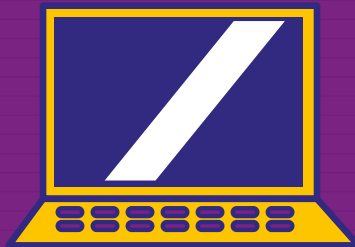
Waarom niet?

- ☐ Het mag niet van de wet.
- ☐ Het mag niet van je ouders.
- ☐ Buiten spelen is véél leuker.
- ☐ Games zijn toffer dan social media.
- ☐
- ☐
- ☐

Tip!

Wat als sociale media jou onzeker of verdrietig maken?

- Neem een pauze van sociale media.
- Ontvolg accounts die daarvoor zorgen.
- Zoek accounts die positieve vibes uitstralen.
- Praat erover met anderen en bedenk samen een oplossing.

Check je digitale voetafdruk

Heb jij ooit al de naam van je crush online opgezocht? Die van de nieuwe leerkracht? Of ... die van jezelf? Allemaal hebben we een digitale voetafdruk: alles wat er online over ons te vinden is. En da's vaak meer dan je denkt!

Zoek het op!

Zoek de naam van één van je (groot)ouders op via een zoekopdracht. Check hoe hun digitale voetafdruk eruit ziet.

Zo verklein je je digitale voetafdruk

Kom je iets tegen waarvan je denkt 🤖, dan kan je 2 dingen doen.

Tip 1 Heb je het bericht of de foto ooit **zelf gepost**? **Verwijder** die dan zelf.

Tip 2 Heeft **iemand anders** iets over jou gedeeld? Durf te **vragen om het te verwijderen**.

Privacy...

wie, waar en hoe?

Iedereen deelt wel eens iets over zichzelf online. Bewust maar soms ook onbewust. Pas de instellingen van deze sociale media app aan zodat die de privacy zo goed mogelijk beschermt.

Vink de juiste opties aan en kleur de schuifbalkjes groen of rood als je dit wil aan- of afzetten.

Profielnaam
Gebruik je je echte naam of niet? ☐

Tweestapsverificatie
Extra stap die het inloggen veiliger maakt. ☐

Privé-account
Niet iedereen kan zomaar je profiel en berichten bekijken. ☐

Wie kan je verzoeken sturen?

- ☐ Iedereen
- ☐ Vrienden van vrienden
- ☐ Niemand

Wie mag jou berichten sturen?

- ☐ Iedereen
- ☐ Vrienden

Toon je activiteitsstatus
Anderen kunnen zien wanneer je online bent. ☐

youtu.be/phLclLslhbQ

Bekijk de video en vul het juiste antwoord aan.

Je bent het veiligst als je naast een sterk wachtwoord ook dit gebruikt

Test! Hoe surf jij op het internet?

1 Je post een selfie op Instagram waarvan je vindt dat je er écht goed op staat. Een vriend die je al even niet gezien hebt, reageert: “Lang geleden, precies paar kilootjes erbij? 🤔” **Wat doe je?**

- A** Je **negeert** het bericht en scrolt verder.
- B** Het zal wel een **grapje** zijn, je liket de reactie van je vriend.
- C** Je wil duidelijk maken dat die reactie **niet oké** is, dus je reageert met 🙄.

2 Je ontvangt een eng berichtje dat je naar 10 vrienden moet doorsturen. **Wat doe je?**

- A** Je speelt op zeker en **stuurt het berichtje door**.
- B** Je **negeert** het bericht.
- C** Je **vertelt** het aan je ouders.

3 Je beste vriend(in) vertelt je over zijn of haar grote droom: beroemd worden op het internet, met heel veel likes en volgers. **Hoe reageer je?**

- A** **Leuk voor je vriend(in)**. Verder doe je niks.
- B** Je wil je vriend(in) **steunen** en besluit om vanaf nu alles wat die post te liken.
- C** Je **snapt het wel**, maar je geeft toch even mee dat likes niet zo belangrijk zijn.

4 Je leest een ‘nieuwsbericht’ dat duidelijk niet waar is. **Wat doe je?**

- A** Ach, who cares? Je **negeert** het bericht.
- B** Je wil vermijden dat anderen het gaan geloven en **reageert** dat het fake is.
- C** Je hebt ooit gehoord dat je zoiets best **rapporteert**, dus dat doe je ook.

5 Je ouders houden zich zelf niet altijd aan de regels rond schermtijd thuis. Zo zitten ze soms op hun smartphone aan tafel. **Wat zeg je daarop?**

- A** "Haha, busted! Dan gebruik ik vanaf nu ook gewoon mijn gsm aan tafel."
- B** **Niets.** Je hebt het wel opgemerkt, maar het doet je niet zoveel.
- C** "Euh, niet de bedoeling hé! Jullie weten toch wat de afspraken zijn?"

Vraag 1	Vraag 2	Vraag 3	Vraag 4	Vraag 5
A=1 / B=2 / C=3	A=1 / B=2 / C=3	A=1 / B=2 / C=3	A=1 / B=2 / C=3	A=1 / B=2 / C=3
..... punt(en)	 punt(en)	 punt(en)	 punt(en)	 punt(en)

totaal

punten

Jij bent een...

0-5 punten

... Chilly Willy!

"Don't worry, be happy" is jouw online motto. Jij geniet van alles wat de digitale wereld je te bieden heeft en ziet dan ook geen reden om je ergens zorgen om te maken.

6-10 punten

... Fluitende Floppy!

Je doet gezellig mee met het hele online gebeuren, maar je blijft er wel nuchter bij. Kom je iets tegen dat je niet oké vindt, dan zal je daar zeker even bij stilstaan. Toch zal je niet snel actie ondernemen.

11-15 punten

... Alert Amigo!

Jij bent een kritisch beestje (een goede eigenschap!), offline én online. Je probeert altijd stil te staan bij de mogelijke risico's van wat je doet en zegt. Onrecht en valse informatie heb je snel gespot, en je zal niet aarzelen om er iets aan te doen.

Het leven van een influencer

Niet alleen op Ketnet wordt ze graag gezien: ook op Instagram en TikTok heeft Ketnet-wrapper **Nona 't Jolle** heel wat fans. Hoe ziet haar leven als **influencer** eruit?

Iemand met veel volgers en invloed op sociale media.

💬 Nona, voel jij je een influencer?

Goh, niet echt! Ik weet vaak niet wat ik online moet zetten, dus ik ben daar eigenlijk helemaal niet goed in. Veel mensen kijken mee met wat ik allemaal post, dus ik twijfel altijd hard voor ik iets deel. Ik wou dat ik mij minder aantrok van wat mensen over mij denken!

💬 Maar je vindt het wel leuk om een influencer te zijn?

Zeker weten! Voor de sociale media van Ketnet maak ik ook veel content, en daarmee bereiken we een heel groot publiek. Dat is natuurlijk een fijn gevoel.

💬 Krijg je soms ook negatieve reacties?

Dat valt goed mee. Op de kanalen van Ketnet wordt dat wel gemodereerd. Mensen kunnen daar bijvoorbeeld niet reageren met scheldwoorden. Zelf heb ik nog nooit een reactie gekregen waar ik echt wakker van lag, maar dat kan zeker nog komen.

💬 Hoe bescherm je jezelf daartegen?

Om eerlijk te zijn: ik weet dat een gemene opmerking mij echt zou kunnen raken. Daarom probeer ik niet te veel naar de comments op mijn posts te kijken. Anders word ik daar alleen maar down van.

💬 Ook influencers zijn dus niet perfect?

Nee, en da's heel belangrijk om te weten. Op Instagram kan je niet zien hoe iemand zich écht voelt. Influencers zijn ook maar mensen! Die zijn niet perfect en hebben ook goede en slechte dagen. Net als jij!

©Joost Joossen

3 tips van Nona 't Jolle

1 Blijf jezelf online

"Je bent wie je bent, en dat is helemaal oké. Dus waarom zou je jezelf veranderen? Dit geldt trouwens ook offline!"

2 Likes zijn niet alles

"Likes zijn geen maatstaf voor hoe cool of leuk jij bent. Er zijn veel belangrijkere dingen in het leven. 🙄"

3 Spijt is verspilde tijd

"Oude posts waarvan ik nu cringe laat ik gewoon online staan. Ook dat is een deel van Nona, waarom zou ik het verbergen?"

Het knotsgekke internet

Het internet is ook een plek waar gekke woorden en leuke dingen ontstaan.

Ken jij ...

... de filterbubbel?

De filterbubbel zorgt ervoor dat jij op internet andere zoekresultaten te zien krijgt dan andere mensen. De zoekmachine 'filtert' alle informatie voor jou en laat alleen zien wat bij jou past. Daardoor krijg je dus niet alles te zien.

... een catfish?

Nee, het gaat hier niet om een vreemde kruising tussen een kat en een vis. Een catfish is iemand die een nepprofiel aanmaakt om bijvoorbeeld vrienden te maken, mensen op te lichten of een lief te vinden.

... een prompt?

Dit is een opdracht die je geeft aan een AI-tool. Zo weet die wat er moet gebeuren en kan die je helpen met het schrijven van een tekst of het maken van een afbeelding.

Af en toe gaat er plots een bizar filmpje viraal, zoals dit:

Scan de QR-code of surf naar https://youtu.be/k5eL_al_m7Q

Wat doet deze man?

- ☐ Hij verzamelt oude smartphones om ze te laten recycleren.
- ☐ Hij doet een stralingsexperiment.
- ☐ Hij wil Google Maps om de tuin leiden door te doen alsof er een file is.
- ☐ Hij wil dat mensen stoppen met op hun smartphone te kijken.

Wist je dat ...

... er heel wat symbolen zijn die je helpen om te weten of een **film**, **serie** of **game** jou **bang** of **verdrietig** kan maken?

Weet jij wat al die symbolen betekenen? Doe de test op deschaalvanm.be/symbolen

Pas de prompt!

Al maakte twee tekeningen.
Weet jij welke prompt bij welke tekening hoort? Omcirkel het juiste antwoord.

Afbeelding 1

- A. Twee kinderen geven elkaar een knuffel in de speeltuin.
- B. Jongens doen een groepsknuffel in de tuin.
- C. Broers videobellen naar mama en papa.

Afbeelding 2

- A. Goudvissen zwemmen in een mooie vijver.
- B. Een leuke tekening over phishing.
- C. Een schilderij van een tuin tijdens de lente.

Afbeeldingen gegenereerd met Co pilot - ondersteund door Dall-E 3

Wil je het zelf eens proberen?
Bedenk een leuke prompt en
test het uit! Je kan hiervoor
Craiyon of Magic Studio in
Canva proberen.

Tip! Hoe preciezer je prompt,
hoe beter je resultaat.

Nep of echt?

Soms ontvang je een verdacht bericht. Vreemden proberen daarmee jouw persoonlijke gegevens te achterhalen. Dit heet phishing.

Zo kan je phishing berichten herkennen

Het bericht ...

- ☒ komt onverwachts.
- ☒ bevat een dringende boodschap.
- ☒ bevat soms taalfouten.

De afzender ...

- ☒ doet zich voor als iemand anders.
- ☒ gebruikt een e-mailadres dat echt lijkt.
- ☒ vraagt om je gegevens te delen of op een link te klikken.

Spot jij phishing?

Eén van deze berichtjes is phishing. Omcirkel het valse gesprek en omcirkel in het rood wat er verdacht is.

●●●○○ DSVN LTE 4:17 PM 75%

< Messages 0434896431 Details

Hey, mama hier. Er is precies een probleempje met mijn abonnement! Kan u eventjes verderhelpen en op deze link klikken www.plsklikdezelinc.com

hunk? Jij zit toch bij oma? Ik bel je even.

Neen niet bellen! Klik gewoon snel op de link a.u.b.

●●●○○ DSVN LTE 4:08 PM

< Messages Moeke

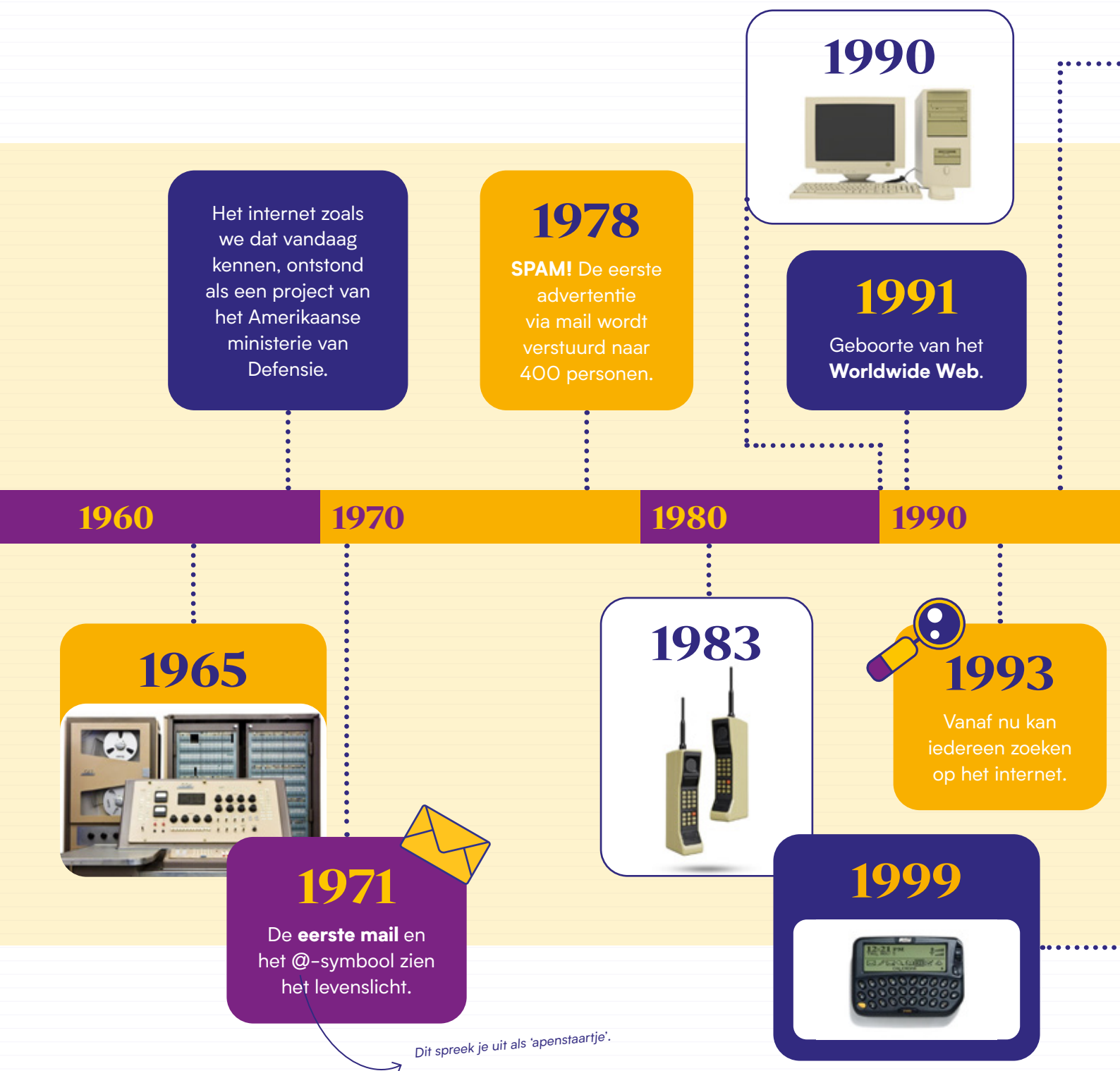
Veel groetjes van oma uit het rusthuis! xxx

Oh! Zeg dat ik haar mis.

Het internet: vroeger en nu

Vandaag is het internet hip en cool, maar vroeger was het vooral iets voor wetenschappers. Zij gingen op zoek naar een manier om berichten en bestanden met elkaar uit te wisselen. Zo ontstond uiteindelijk het **WereldWijde Web**.

Heb jij deze
mijlpalen
meegemaakt?

Kruis de gebeurtenissen
aan waar je graag
was bijgeweest.

1994

De eerste webshop
wordt opgericht.

1998

Google

2005

Iedereen kan
informatie op het
internet plaatsen.

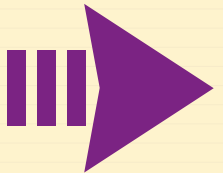
2019

2000

2010

...

2001

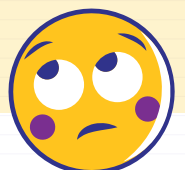

2009

Doorbraak van de
smartphones.

2013

Gamen: flauw of fun?

Games, gamers en gamen: iedereen heeft er wel een mening over.

Duid aan met welke stellingen jij het eens bent.

Gamen is een échte hobby.

Kijken naar gamers is even leuk als zelf gamen.

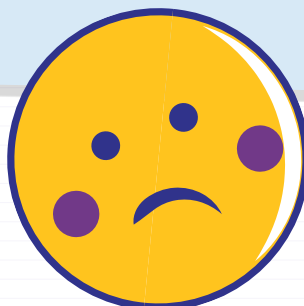
Je kan van gamen je beroep maken.

Als je aan het gamen bent, kan je niet zomaar stoppen.

Je kan vrienden maken in games.

Is deze topsport iets voor jou?

Wist je dat gamen ook een topsport kan zijn? Ja hoor, sommige gamers of '**esporters**' trainen wel 30 uur per week om bij de top te horen! Ze nemen deel aan officiële kampioenschappen, om zo hun brood te verdienen.

Klinkt als een droom? Jammer genoeg blijft het daar vaak ook bij: esporter worden vraagt hard werk, veel inzet en natuurlijk ook een beetje geluk. 😊

Scan de QR-code of surf naar youtu.be/FVcgwOIFysA

Wist je dat ...

... de game-industrie intussen groter is dan de filmindustrie, terwijl er al veel langer films dan games worden gemaakt? Straf he!

Wist je dat ...

... gamen kan helpen als je later chirurg wil worden? Onderzoek toont aan dat **chirurgen die ervaring hebben met games iets sneller zijn in bepaalde technieken**. Al hebben ze natuurlijk ook gewoon hard gestudeerd. 😊

Ben jij een echte gamer?

Dan weet je zeker wat deze termen betekenen.

Heb je geen idee? Zoek het online op.

Skin

.....

(Re)spawnen

.....

Camper

.....

Maak zelf een stop-motionfilmpje

Je eigen filmpje maken? Cool! Je eigen **stopmotionfilmpje** maken? Nog cooler! Een stop-motion-filmpje is een filmpje dat bestaat uit verschillende foto's, die je achter elkaar plaatst. Zo breng je de foto's tot leven in een verhaal dat je zelf bedenkt.

Wat heb je nodig?

- Een tablet of smartphone
- Een statief voor je toestel
- Een app als Capcut (iOS & Android)
- Een leuk idee, decor en attributen

Hoe moet dat?

Volg deze instructies.

1. Bedenk samen een eenvoudig verhaal.
2. Zet alles klaar voor de eerste foto en plaats je toestel op één vaste plek.
3. Check of je alles goed in beeld ziet en open de app.
4. Trek de eerste foto en verplaats nadien één element een klein beetje. Hoe kleiner het verschil met de vorige foto, hoe beter.
5. Herhaal en blijf dit doen tot het verhaal klaar is.
6. Voeg eventueel geluid toe via het microfoontje in de app.
7. En dan nu ... editen tot jullie tevreden zijn en showen maar!

Of bekijk dit filmpje. Scan de QR-code of surf naar youtu.be/6xUjRGBXSQ0

Tof idee voor je filmpje?

Wacht even!

Portretrecht

Als je een afbeelding van iemand maakt of wil gebruiken, heb je daarvoor zijn of haar uitdrukkelijke toestemming nodig. Dit noemen we 'portretrecht' of 'recht op afbeelding'.

Auteursrecht

Alleen de auteur van een werk (zoals een liedje of foto) mag zijn materiaal aanpassen en verspreiden, tenzij het gaat om een duidelijke parodie of privékopie. Je zoekt best naar rechtenvrije foto's en muziek die je gratis kan downloaden.

Vink nog even deze checklist af voor je begint te shooten. Zo ben je zeker dat jouw vlog of filmpje niet in strijd is met de wet:

- ☐ Ik heb iedereen die ik in beeld breng gevraagd of ik hen mocht filmen en of ik de beelden ook mag verspreiden.
- ☐ Ik gebruik geen liedjes of afbeeldingen die niet van mij zijn en waar ik geen toestemming voor heb.

Privacy, please!

Als je een filmpje op YouTube zet, kan je zelf instellen wie het kan bekijken. Zo kan je je filmpje privé maken, publiek of ... 'verborgen'. Maar wat betekent die verborgen optie?

- A** Alleen jij kan je filmpje bekijken.
- B** Alleen wie de link naar het filmpje heeft, kan het bekijken.
- C** Je filmpje verschijnt niet in de zoekresultaten van YouTube, maar wel op je profielpagina.

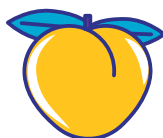
Antwoord

Emoji-talk

Ook emoji's hebben elk hun eigen betekenis. **Weet jij wat er bij elkaar hoort?**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ☐ Knuffel
- ☐ Hehe
- ☐ Twijfelen
- ☐ Verdraagzaam
- ☐ Nerveus
- ☐ Billen
- ☐ Laat ons hopen!
- ☐ Dankjewel
- ☐ Graag gedaan
- ☐ Frustratie

Chatpraat

Typen kan soms zo vermoeiend zijn! Hoe minder tekens, hoe minder tijd en moeite: gebruik jij de volgende afkortingen of uitdrukkingen ook weleens als je een berichtje stuurt? **Schrijf ze deze keer eens voluit.** Twijfel je? Zoek het online op.

HGH:

POV:

IDD:

IDK:

OMG:

JWL:

KWN:

WDJ:

TMI:

Jij aan het woord

Joepie! Zondag is het feest bij mij thuis want ik ben jarig. Kom jij ook?

Hoe zou jij reageren op dit bericht?

Gebruik je eigen woorden, afkortingen, en emoji's.

.....

.....

.....

Hé, niet chill!

Zegt iemand op het internet iets dat jij niet oké vindt? Dan hoef je daar niet per se veel woorden aan vuil te maken: de emoji met gekruiste armen is **hét symbool tegen online pesten of online haat**. De ideale reactie om duidelijk te maken dat je iets niet chill vindt. Meer moet dat niet zijn!

Met welke emoji zou jij op deze berichten reageren?

Ik wil je graag eens in het echt zien.

Wauw, ik wou dat ik dat ook kon! #Jelly.

OMG cutie!

Zwijg! Je weet niet waarover je praat.

Ik wou dat ik je kon knuffelen.

Kon je geen betere filter vinden, hij verpest de hele foto ...

#jakkes

Wat ben jij toch een aandachtzoeker!

Voor een filmpje heb je wel tijd, maar je huiswerk blijft liggen.

A

Leuk

B

Stop

C

Hmmm

Online pesten?

Wat is dat?

Het is nooit leuk als iemand online iets doet of zegt dat je pijn doet. Gebeurt dat vaak, heeft de ander meer macht dan jij (bv. groter, sterker of populairder) en is het gedrag duidelijk bedoeld om te kwetsen? **Dan heb je te maken met online pesten.**

Is dit online pesten?

Een gemeen bericht sturen via een anoniem account.

Een grappige prank uithalen met je beste vriend.

Met opzet één persoon niet taggen in een groepsfoto.

Iemand uitsluiten uit de chatgroep van de klas.

Een foto online zetten zonder toestemming te vragen.

Ja Nee

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Zie je dat iemand gepest wordt online?

Blijf niet toekijken, maar probeer te steunen. Het kan al veel helpen om te troosten door een lief berichtje te sturen of te vragen of je iets kan doen.

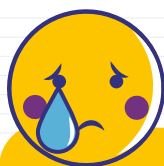
Back off, online pesters

Bedenk een leuke actie of internetchallenge tegen online pesten.

Heb je zelf al iemand gepest?

We doen allemaal weleens dingen waar we later spijt van krijgen. Maar **vergeet niet dat online pesten altijd kwetst**, ook al zie je dat niet online.

Word je online gepest?

Praat erover met een vriend of een volwassene. Bespreek samen hoe je best kan reageren en vraag om hulp. Praat je liever met iemand die je niet kent? **Surf naar www.awel.be.**

Scan de QR-code of surf naar <https://www.ketnet.be/kijken/n/nee-is-altijd-oke/reeks-1/aflevering-4> en ontdek meer over **online pesten!**

Ben jij digitaal in balans?

Kijk jij liefst de hele dag naar gamers op **Twitch**, hondjes op **YouTube** of stories op **Instagram**? Of hou je meer van trampolinespringen, rolschaatsen in de straat of voetballen met je vrienden?

Maak een lijstje met je favoriete online bezigheden en zet er telkens een leuke offline activiteit naast. **Slaag je erin om elke dag een beetje van allebei te doen? Dan is jouw digitale weegschaal mooi in balans!**

Offline

En nu eerlijk ... Hoe goed is jouw digitale balans?

Online

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Is je digitale balans zoek? Dit kan je doen:

- Ga eens even offline.
- Doe niet aan phubbing.
- Schakel sommige meldingen uit.
- Ga niet naar bed met je smartphone.

Wanneer je geen aandacht hebt
voor anderen omdat je de hele tijd
met je smartphone bezig bent.

Is een website even slim als jij?

Heb jij al gehoord van **artificiële intelligentie** (AI)? Nee, het is geen sciencefiction: elk van ons is er al mee in contact gekomen. Ook jij!

→ De technologie die machines zelfstandig doet denken en leren. Door telkens opnieuw dezelfde of gelijkaardige taken te krijgen, 'leert' de computer bij en kan die zelf beslissingen nemen (vaak veel sneller dan wij).

Deed jij dit al eens?

- ☐ Iets opzoeken op Google.
- ☐ Iets vragen aan ChatGPT.
- ☐ Praten met een chatbot.
- ☐ Je GPS vragen wat de snelste weg is.
- ☐ Opties krijgen van Netflix of Spotify.

Kan een website even slim zijn als jij?

Test het zelf!

- Stap 1** Knip de kaartjes met de emoji's uit.
- Stap 2** Scan de QR-code met je smartphone.
- Stap 3** Geef toegang tot de camera van je toestel.
- Stap 4** Houd een kaartje op ongeveer 5 cm voor de camera.
- Stap 5** Kijk of de website de emoji herkent.

Waarom lukt het beter bij bepaalde emoji's dan bij andere?

- ☐ Door de vorm
- ☐ Door de kleur
- ☐ Door het gezichtje

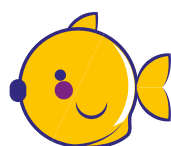
Herkent jouw computer gezichten?

Deze website is al getraind om gezichten te herkennen.

De website geeft in procent aan in welke mate zeker te zijn van het antwoord. Hoe straf is dat?!

Scan de QR-code of surf naar:
deschaalvanm.be/werkboek3

Wil je liever niet knippen in je werkboekje?
Surf naar:
www.deschaalvanm.be/werkboek3
en print deze pagina.

De grote digikwis

Horizontaal

- 3 Iemand die online veel volgers heeft, noemen we een ...
- 4 Daarom moet je altijd toestemming vragen om van iemand een foto te maken of te delen.
- 7 Een klein icoontje dat we vaak gebruiken in berichten.
- 8 Een video die bestaat uit een reeks foto's of afbeeldingen na elkaar.
- 9 Wanneer gamen een topsport is.
- 10 Een computer die zelfstandig een probleem kan oplossen, werkt met ... intelligentie.

De ultieme test nu je op het einde van dit boekje bent beland: wat weet jij allemaal over de digitale wereld?

Pronk met je kennis in onze digikwis!

Verticaal

- 1 Iemand die een nepprofiel aanmaakt om anderen op te lichten.
- 2 De naam van dit symbool @.
- 5 Pesten via het internet.
- 6 De online sporen die we nalaten, noemen we digitale ...

10									
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--

10 dingen om niet te vergeten

1

Online deel je meer dan je denkt. Al die stukjes informatie vormen je **digitale voetafdruk**. Je let dus best op welke gegevens je deelt en met wie.

2

Heb je al een account op **sociale media**? Oeps! Volgens de wet (en de gebruiksvoorwaarden) mag dat pas **vanaf 13 jaar**.

3

'Vissen' cybercriminelen naar je betaalgegevens of andere persoonlijke informatie? Dan heb je te maken met **phishing**.

4

Met **emoji's** toon je hoe je je voelt in een chatbericht. Maar ze kunnen ook verwarrend zijn: sommige emoji's hebben meerdere betekenissen.

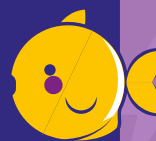

5

Je kijkt beter niet de hele dag naar een scherm. Vind je een mooi evenwicht tussen schermtijd en andere activiteiten? Dan zit je **digitale balans** goed!

6

Hoe je jezelf toont en gedraagt op het internet, geeft je **online identiteit** vorm.

7

Krijg je online vaak gelijkaardige informatie, filmpjes of zoekresultaten te zien? Dan zit je in een **filterbubbel**!

8

Als je merkt dat iemand online gepest wordt, kan jij als **omstaander** veel betekenen. Bied steun of maak duidelijk dat je dit niet oké vindt.

9

Influencers mogen niet zomaar **reclame** maken. Ze moeten in dat geval verplicht een hashtag vermelden als #reclame, #advertentie of #publiciteit.

10

Dankzij **artificiële intelligentie** kunnen computers veel vervelende taken in de toekomst van ons overnemen. Handig!

